

Vasemmiston ryhmäpuhe pääministerin ilmoituksessa Ukrainan tilanteesta 2.9.2014

Eduskuntaryhmän puheenjohtaja Annika Lapintie

Parempi antaa eurojen kuin aseiden puhua

Arvoisa puhemies,

Euroopassa eletään synkkää aikaa. Niin synkkää, ettei sellaista olisi voinut muutama vuosi sitten kuvitellakaan. Mustat kansallismielisyyden pilvet näkyvät ympäri Eurooppaa, niin idässä kuin lännessä.

Enää ei ole kaukaa haettu pelko siitä, että edessämme on uusi 1930-luku. Silloin demokratia sai väistyä ääriliikkeiden tieltä, talous taantui ja niukat resurssit haaskattiin tuottamattomaan asevarusteluun.

Menneisyyden syövereistä on myös provosoitu esiin aseisiin uskova voimapolitiikka. Ukrainassa riehuu kohta täysi sota, ja Venäjällä lietsotaan kansallistunnetta ja kaihotaan entistä suurvalta-asemaa. Vapaa tiedonvälitys, demokratia ja vähemmistöjen oikeudet ovat Venäjällä ahtaalla.

Toivoa kuitenkin sopii, että Ukrainan kriisi ja sota olisivat vain Neuvostoliiton hajoamisen myöhään puhjennut jälkitauti, jonka ei tarvitse tarttua koko Eurooppaan.

Ongelma on, että lääkettä tautiin ei ole löytynyt. Juuri nyt prognoosikaan ei näytä hyvältä.

Arvoisa puhemies,

Ukrainan edellinen hallinto ei koskaan lunastanut vuonna 2004 alkaneen oranssin vallankumouksen lupauksia paremmasta huomisesta. Tämä tyytymättömyys oli perussyyn Maidanin kansannousuun.

Maidanin jälkeisen Ukrainan johdon politiikkaa voi hyvästä syystä arvostella, ja sen tekoja ja puheita voi pitää epätoivottavina ja epäviisaina.

Ukrainan hallitus ei kuitenkaan ole fasistinen. Ja ennen kaikkea: mikään Ukrainan hallituksen teko ei oikeuta aseelliseen toimintaan sitä vastaan. Venäjän suorittama laitton Krimin valtaus, sotilasapu separatisteille – ja suora sotilaallinen puuttuminen – ovat täysin tuomittavia, eikä niitä mitenkään voi hyväksyä.

Ukrainalaisilla on oltava suvereeni oikeus hallita alueettaan ja rajojaan, ja ukrainalaisten on annettava itsenäisesti ratkaista se, kuinka vähemmistöjen oikeudet turvataan, ja kuinka hallinto järjestetään.

Ihmisoikeuksia ei paranneta ase-in.

Euroopan unioni ja Nato eivät ole lähettäneet sotajoukkoja Ukrainan tueksi. Niiden sijaan Venäjää on yritetty painostaa neuvottelupöytään talouspakotteiden avulla. Tämä ei historian valossa ehkä ole paras keino, mutta joskus pöydällä on vain huonoja vaihtoehtoja.

On kuitenkin parempi käydä mittelöt talouden keinoin – antaa eurojen ja ruplien puhua – kuin antaa aseiden puhua.

Pitkittyvä pakotteiden ja vastapakotteiden kierre ei ole kenenkään etu. Mutta vielä vähemmän sitä on Euroopan ajautuminen laajempaan sotaan.

Suomi on osa EU:ta ja EU:n yhteistä politiikkaa, mutta olemme myös Venäjän naapurimaa. Siksi on tärkeää, että Suomella on myös omia keskusteluyhteyksiä Venäjälle. Tasavallan Presidentti Sauli Niinistön aloitteellisuus on ollut tervetullutta.

Mihinkään paniikkiliikkeisiin nyt ei pidä ryhtyä. Suomen Nato-jäsenyys ei tuo rauhaa Ukrainassa yhtään lähemmäksi, eikä paranna yhdenkään ukrainalaisen asemaa. Myös Suomen liittyminen Naton niin sanottuun isäntämaatukisopimukseen on vähintäänkin huonosti ajoitettu. Sotilaallisesti liittoutumattoman Suomen ei tule lähettää maailmalle väärää viestiä.

Vastakkainasettelujen sijaan Suomen ja EU:n on tehtävä nyt kaikkensa diplomaattisen ratkaisun tukemiseksi. On aivan sama, saadaanko rauha aikaan YK:n turvallisuusneuvostossa, Angela Merkelin vai Sauli Niinistön aloitteesta. Jos rauha edellyttää Yhdysvaltoja ja Barack Obamaa, niin sitten vaaditaan sitä.

Euroopan rauhan, vakauden ja hyvinvoinnin kannalta, on pitkällä aikavälillä myös Venäjä saatava takaisin mukaan normaaliin eurooppalaiseen kanssakäymiseen.

Arvoisa puhemies,

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestö Etyj täyttää ensi vuonna 40 vuotta. Eurooppaa vakauttanut prosessi sai alkunsa Helsingistä vuonna 1975. Keskeisenä periaatteena olivat tuolloin ihmisoikeudet ja rajojen pysyvyys.

Ukrainan tapahtumien myötä näillä periaatteilla on pyyhitty pöytää.

Ensi vuonna Etyj kokoontuu parlamentaariseen yleiskokoukseen Finlandia-talossa, samassa paikassa jossa alkuperäinen ETYK pidettiin. Nähtäväksi jää, mitä silloin juhliataan, ja mitä silloin voidaan päättää.